

Kiss Tibor Noé

EZ NEM BESZÉD, EZ NEM ÉLET*

Avíz mindig megnyugtat. Csak nézem, ahogy áramlik, viszi magával a múltat, felszínre hozza az emlékeket. A misszionáriust lenyilazzák a ladikjában az Amazonas indiánjai. Néha beülök Imréhez a könyvtárba, és részleteket olvasunk fel egymásnak a kedvenc könyveinkből. A fejevadások az ellenségeikkel is végeznek, majd egy kondérban addig főzik a levágott fejet, amíg az öklömnyire nem zsugorodik. A szemet és a száját előtte bevarrják, az ellenség szelleme nem szabadulhat ki. Leszakad a fejem, hasogat a láb. Van abban valami megnyugtató, ha az ember magában beszél, nem kell számítani ellenvéleményre, vitára. Imre feltartott ujjal olvas. Szeretem ezt a szarkazmust, az együttérző hallgatást, pedig már rég nem mondok neki semmit Zsófiról. Nem beszélhetek róla senkinek, inkább bevarrom a számat. A rózsaszín tableta megnyugtat, lenyelem, aztán megiszom a vizet. Pedig nem kellene, ebben a kerületben a csapvíz szinte mérgező, tele van ólommal. Láttam erről egy térképet, több térképes oldalt is követek a Facebookon. A régi térképeimet behoztam a könyvtárba, összegöngyölve fekszenek a polcon, mellettük egy cipősdobozban az okleveleim, a díjaim, az emlékérmeim. Az év tanára az iskolában, a kerületben, a kontinensen, a kutya-futtatón, csupa agyzsibbasztó elismerés a tanulmányi versenyek után. Tizenévesen esszéket fogalmaztak a Trianon utáni magyar társadalom átalakulásáról, felnőttként meginternetes bannereket terveznek leértékelt csaptelepekhez és morzsaporszívókhoz. A cseten még tartjuk a kapcsolatot, a végén kacsintós ikonokkal, de csak hazudunk magunknak, zsibbad az agyunk, nem bírjuk, senki sem bírja, az újak már olvasni sem tudnak, gondolkodni sem, Imre közben egy másik könyvet vesz elő, Heinrich Böll például, csettint, neked tetszene, tetszett, válaszolom. Imrét az egyetem óta ismerem, többet tudunk egymásról, mint kellene, de mégsem mindent. Nyolcvankettőben levertük a vörös csillagos címert az iskola faláról, és erről azóta sem beszéltünk senkinek. Tizenhét évesen él igazán az

* Regényrészlet

ember, most viszont csak a halántékomat dörzsölöm, elkaptam Annától, semmit sem érnek ezek a tabletták, zsibbad a fejem. Tszantsza, így nevezik a zsugorított emberfejeket. Ebből ered a zanzásítás, ha nem tudnád, Imre becsukja Böllt. Zanzásítom az estémet, hogy mi jön. Követem a HÉV vonalát, megszámolom az ötven bódét, a villanyszerelési szaküzleteket, az autósboltokat, a szoláriumokat. A kórházi büfében veszek egy pizzás melegszendvicset, mert tegnap hamburgereket vettem. Megezem az alumíniumpultnál, ami évtizedek óta sötétbarna a mocsktól. Rágás közben nyilall a fejem, mintha lenne benne egy szögletes doboz, aminek a sarkai belülről nyomnák a koponyámat. A folyosón régi, szürke gépek piros, vibráló ledfényekkel. Második emelet kétszázhat, képek a falakon, tenyéryi medvenyom, dühös tarisznyarak, hulahop karika, telefonfülkejelmez. A fejem kalapál a hangoktól, ahogy zúgnak a gépek, ahogy a liftajtó becsapódik, ahogy tologatják a nyikorgó vaságyakat, a székeket és az asztalokat, amelyekről lekopott a gumitalp. Még azt is meghallom, ahogy a huzattól lengedezni kezdenek a falra tűzött fotók. Halkan szólnak Dorka zenéi. Egyfolytában Dorka zenéi szólnak, átmásoltam mindent a pendrive-ról. Talán visszatér, ha a nevéen szólítom. Néhány dolgot mi is felmondtunk egy fájlra Annával, dorkanak.mp3, talán a hangunk, talán a dallamok segítenek. Halkan pulzálnak a dobok, a nővérek puha léptekkel sietnek az osztályon, senki sem hallja őket, de mindenhol ott vannak. Hosszú percekig kuncognak a betegfelvevő pult mögött. Megjelenik az ügyeletes orvos, kevergeti a kávéját, a nővérek szétrebbenek. Az orvos elmond néhány szőkenős viccet, jobb is, hogy Dorka alszik, hogy nem lát, hogy nem hall, csak szőrcsög, sípol, lélegzik, a mellkasa emelkedik, süllyed, emelkedik. Szükségem van egy fejfájáscsillapítóra. A szomszéd ágyon fekvő öregemberhez ma este sem jön látogató, egyre kisebb, lassan összetöpörödik, elfogy, mint a jivaró harcosok ellenségei. Miután rendesen kiszárad a fej, az indiánok felfűzik egy szíjra, és a nyakukba akasztva hordják. A haj is rajta marad, hosszú, fekete indiántincsek lobognak a fejavadászok mellkasán. Talán csiklandozza őket, ahogy én csiklandoztam Dorkát. Hányszor eszembe jutott már, hogy benyúlok a takaró alá, kitapogatom a talpát, és csiklandozni kezdem, hátha attól magához tér, ahogy régen. A kurva életbe. Megfagy a levegő, Imre arcizmai remegnek, zümmög az utolsó őszi légy a könyvtárlakok között. Kinyitom az ablakot, de csak köröz tovább, nem tudom, mit

tehetnék, nem tudom, hogyan segíthetnék, senki nem tud semmit, csak bámulnak rám ájtatos szemekkel, összesúgnak a hátam mögött, lehal-kítják a hangjukat, a kómaosztályról nem hívnak vissza, megőrülök az állandó pittyegéstől, a zümmögéstől, nem találok azt az átkozott címet sem, az anyja címét, az anyja e-mail címét sem, mert az anyja elvből nem internetezik, csak élvezi a friss levegőt Norvégiában, ahol minden természetes, tökéletes, mindenmentes, és ahonnan néha küld egy levelet a lányának, aki demens, nyáladzó öregemberek között fekszik a kórházban, és nem tudom, hogy valaha felkel-e arról a kurva vaságyról.

*

Lassan két hete nem tudok többet aludni egyhuzamban három óránál. Pontosan tizenkét napja minden hajnalban arra ébredek, hogy egyedül vagyok. Soha nem voltam még annyira egyedül, mint ezeken a hajnalokon. Hanyatt fekszem a sötétben, hallgatom, ahogy elzötyögnek a ház előtt a villamosok, ahogy becsapódik a liftajtó, már nem próbálok meg visszaaludni, nem bosszankodom, nem számolok el százig, kidobtam a füldugókat, megadtam magam. Néha napokig nem eszem semmit, nem kívánom az ételt. Legfeljebb egy melegszendvicset. A hamburgeres elfogyott, maradt a pizzás. Néhány hét alatt fogytam öt kilót. Négy óra huszonnégy perc, ez rosszabb a szokásosnál, jó lett volna legalább ötig aludni. Visszarakom a zsebembe a mobiltelefont. Nem érzem magam fáradtnak, de azt sem érzem, hogy élnék. Felkapcsolom a fejem mellé készített kislámpát, és belelapozok a füzetbe. Nem vagy velem, ha süt a nap, nem látod velem a fenyőfákat, nem hallasz. Néha érzem az illatot magam körül, a levegőben, a ruhámon, nézem az embereket az utcán, mindenkiben téged látlak. Hallgatom a számainkat, amiket együtt hallgattunk. Már attól boldog vagyok, hogy a világon vagy, hogy létezel. Ez egy három héttel ezelőtti bejegyzés. Én írtam. Odalapozok a vershez. Itt maradok amíg / Meg nem érkezel / Itt maradok / Gyökeret eresztek. A kislámpában vibrálni, sisteregni kezd az izzó, a konyhában a főnövér bekapcsolja a kávégépet. A verset pár napja megmutattam Imrének. Olvasom az újabb és újabb szakaszokat, a giccses, szirupos mondatokat, az érzéseknek ezt a zavaros, közhelyes áradását, de ha most kellene megfogalmaznom, mi jár a fejemben, talán ugyanezeket a szavakat használnám, mert nincsenek

jobb szavaim ezekre a megmagyarázhatatlan érzésekre. Megnyikordul a vaságy, egy pillanatra elhiszem, hogy Dorka mozdult meg rajta. Feszülten hallgatózom, de nem történt semmi, nincs más, csak a gépek szörcsögése, a légkondicionáló bűgása, az öregember halk szuszogása. Az elmúlt napokban Dorka mellett töltöttem az éjszakákat a madár-mintás matracon, az agyvelős párnahuzattal. A nővérek félrenéznek, az öreghez meg úgysem jön senki. A lakásom Anna nélkül élettelen. Ez maradt, hallucinációk és képzelődések sorozata, menekülés a nosztalgiába, keserűség, remény, kétségbeesés, mikor melyik. Sokszor csak egy hajszálon múlik. A végtagjaim ólomnehezek, a fejemben folyamatos zaj. Ezeken a lapokon Zsófi csak indok, Zsófi nem létezik, miközben azt hazudom neki, hogy rajta kívül senki más nincs a világon. Minden szavam üres ígélet. Ezeken a lapokon minden ijesztő és idegen, sosem jártam még ott, ahonnan előtörnek ezek a kétségbeesett kiáltások, a kiáltásaim. Csak írok és írok, de soha nem fogom megérteni, soha nem jutok a végére. A pszichológus szerint minden a sokk és a bűntudat miatt van. Nem tudom, nem tudom. A légkondicionálóból csöpög a víz, Dorkának mintha sípolna a tüdeje. A mellkasához hajolok, de minél jobban figyelek, annál kevésbé hallok hangokat. Félek ettől a sípolástól. Megfordítom a spirálfüzetet, Dorka oldalán teljesen mások a mondatok, mintha nem ugyanaz az ember írna a füzetbe, ezt az embert ismerem, én vagyok az. Visszafekszem a matrakra. Friss kávé illata szállingózik az emeleten, a főnővér a kávéját kevergeti. Dorka az első kávéját mindig az ágyban itta meg, az utolsó este hatkor, ragaszkodott ezekhez a szertartásokhoz. Zsófi utoljára 22 órája volt aktív a Messengeren. Egy hete nem válaszol az üzenetemre, de tudom, hogy olyannak szeret, amilyen vagyok. Ezt a mondatot kétszer is aláhúztam, aztán besatíroztam sárga filctollal, vastagon. Olvasok tovább.

*

Elsuhanó kép, suhancok könyökölnek a felüljáró közepén, mellettük biciklik, a korlátnak támasztva. Csak ne dobjanak le semmit az úttestre. Lehajtó, benzinkút és pizzéria, körforgalom, temető és kutya-futtató, posta, közért, kerülőúton megyek a házhoz, a gumijavító műhely felől, a város szélét megkerülő földúton. Égett gumiszag, égett hulladék, az autópálya agyzsibbasztó zúgása, kihegyezett kerítésrácsok, acsarkodó

kutyák, matt fényezésű terepjárók, elviselhetetlen agresszió árad a levegőből, a tárgyakból, az emberekből. Egyébként az nem falu, ahová te kijárogatsz, hanem város, zárta le a beszélgetésünket Anna a kocsiban, amikor végül elmondtam neki néhány dolgot Zsófiról. A kezét összekulcsolta maga előtt, az arcán fáradt szomorúság, Anna mindenben jobb nálam. Tényleg város, azóta megnéztem az interneten, pedig úgy néz ki, mint egy falu, alig lakik itt néhány ezer ember. Távolabb parkolok le a háztól, egy fa alá, hogy ne legyen annyira feltűnő a kocsim. Ráz a hideg, reggel harmincnyolc fokot mértem. A lehető leghamarabb be kellene dobni a levelet a postaládába, aztán visszaszállni az autóba, beindítani a motort, és hazamenni. Mégsem mozdulok. Le kellett volna ragasztanom indulás előtt a borítékot, mert így kiszállás helyett még egyszer, kétszer, háromszor végigolvasom a kézzel írt levelet. Elérzékenyülök a saját mondataimtól, az utolsó sorokat ismételve libabőrös lesz a karom. Imre szerint az ilyen leveleket saját magunknak írjuk, ezért elolvasom úgy is, mintha én lennék Zsófi, és így sem tudok ellenállni a szövegből áradó pátosznak. Éppen kiszállnék a kocsiból, amikor észreveszem, hogy két lány csönget be Zsófihoz, a barátnői lehetnek, egyszer mesélt róluk, egyikük fodrász, a másik magyartanár a helyi iskolában. Hőhullám tör rám, verejtékezni kezdek, amikor Zsófi megjelenik a kapuban, két hete találkoztunk utoljára. Az autót csak sötétben látta, ha most felismeri, mindennek vége. Megpróbálok lebukni a kormány mögé, onnan leskelődöm tovább, a lélegzetemet is visszafojtom. Ha nem olvasom el annyiszor a levelet a kocsiban, már rég túl lehetnék az egészen, kiszállok, bedobom, visszaülök, elhajtok. Ennyi lett volna. A kapu előtt beszélgetnek, Zsófi hosszú, térdig érő kötött pulóvert visel, a kedvenc fekete bakancsával. Ismerősek a mozdulatai, a grimaszai, ahogy összegumizza a haját. A felemelt kar, a kifordított könyök, a száj mozgásának ritmusa, a fanyar félmosoly. Elsőre a nevetés is ismerősnek tűnik, de minél tovább nézem az arcát, annál inkább elbizonytalanodom, ilyenek még nem láttam. Könnyed, nyugodt, természetes. Mosolyogva ölelkezik össze a barátnőjével, a fodrásszal vagy a tanárnővel, a nevékre sem emlékszem. Felülnek a kerítés betonperemére, lógatják a lábukat. Harminc év múlva, amikor már asszonyok lesznek, ugyanígy fognak sugdolózni a lócán. Zsófi mutat valamit a lányoknak a telefonján, közben nevet, hátraveti a fejét, kivillan a nyaka, az a vékony hattyúnyak, a pulóver

felcsúszik a térde fölé, nekidől a laza dróthálónak, a helyén van, boldognak tűnik. Szorongatom a kormányt. Az autó lassan kihül, egyre hidegebb alattam az ülés, párásodik az ablak a leheletemtől, reszketek a láztól. Nézem Zsófit és a barátnőit, ahogyan gesztikulálnak és nevetgélnek, olyan finoman, olyan bensőségesen érnek egymáshoz, ahogyan csak a lányok tudnak. Nincs itt semmi keresnivalóm.

*

Olyanok ezek a hajszalerek, mint az áramkörök. Egymás mellett futnak, egyes helyeken érintik vagy metszik egymást, csomópontokba rendeződnek, szétterülnek. Az ovális csomópontok felülete sötétebb, néhol teljesen fekete. Finom gyűrődések sorjáznak, miniatűr hegylancok és folyómedrek, a vájatokban megül a por, a kenyérmorzsa, a radírtörmelék, káprázik a szemem a rovátkáktól és a repedésektől, mintha az agy idegpályáit látnám magam előtt kiterítve, százötvenezer kilométer az asztallapon. Beláthatatlan táj, a huzalok között ismeretlen kapcsolatok, kibogozhatatlan összeköttetések, nem tudom, hová vezetnek és mitől aktiválódnak az idegnyalábok. Össze vagyunk drótozva, de nem tudjuk, hogyan. A baleset óta gyakran elkalandoznak a gondolataim, nem tudom követni saját magamat, az idegpályáim labirintusában tévelygek. Huszonöt éve ülök ennél az asztalnál, és egyre gyűlnek rajta a barázdák, a lemoshatatlan tintafojtok, a forró kávéscsészék hagyta körkörös nyomok, hajszalerek, áramkörök, rovátkák. Ez egy íróasztal, ez egy tanterem, ez egy krétacsonk, ezek iskolapadok, ezek hullámozó papírcetlik, ezek diákok, én vagyok a tanár. A mai feladat témája a demokrácia és a diktatúra fogalma, szabadon válaszolhattok, jöhet történelmi példa, saját élmény, bemutathatjátok a kedvenc filmeteket, felőlem írhattok verset, vagy csak írjatok le betűket egymás után, nem kell, hogy szavak legyenek, ez nem tanulmányi verseny, nem is röpdolgozat, csak írjatok, írjatok, csak maradjatok csendben, csendet szeretnék, szeretném hallani a saját gondolataimat, a kisüléseket az agyamban, a zümmögő, sípoló hangokat, a recsegő membránt, a mobiltelefon pittyegését. Csendben görgetek lefelé. A tüdőgyulladás (pneumonia) a tüdő és a légzőrendszer betegsége, amelyre a légzőhólyagok (alveolus pulmonis) gyulladása és gyulladással járó izzadmánnyal (exudatum) való telítődése jellemző. Leggyakrabban bakteriális, vírusos vagy kórokozó gombás fertőzés, esetleg parazita okozza, ritkábban

keringési rendellenesség, maró gőzök, gázok vagy egyéb tüdőszérülés, bizonyos gyógyszerek, illetve autoimmun betegségek hatására alakul ki. Jellemző tünetei közé tartozik a köhögés, a mellkasi fájdalom, a láz és a légzési nehézségek. A tüdő kiterített képe, mint a fák koronája Zsófi kedvenc festményén, fehér foltok a szürke gomolygásban, egymásba kapaszkodó csigolyák, a bordák halvány rajzolatai, egy ottfeljtett vénakanül, gyulladás a lebenyen, az elmosódott röntgenfelvételen, karcoldások a telefon kijelzőjén. Huszonöt éve hiszem azt, hogy ez egy íróasztal, hogy ez egy asztallap, faburkolat erezettel, gyantatáskákkal, lamellákból összeragasztva, gyalulva, lekopott lakkozással, rajta az osztálynapló, egy cserepes virág, a tollaim, újabban a mobiltelefonom és a laptopom is. Hogy ez egy tanterem, hogy ezek tárgyak, hogy ami körülvesz, az a valóság. A diákok sutorognak, a fülemben lefojtott membránrecsegés, tüdőgyulladás. Bizonyos szavakat sosem akarunk hallani, mert tudjuk, hogy végleg megváltoztatják az életünket.

Felhőséta III. (akril, vászon, 50 x 50 cm, 2018)